

Podolski, Jan / Nowicki, Witold / Mejro, Czesław

Sprawozdanie z działalności TNW : Sprawozdania z działalności Wydziałów TNW : Wydział VI nauk technicznych : Streszczenia : Dalsza przyszłość Polski w świetle jej ograniczonych zasobów energetycznych

---

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 48, 120-123

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

pomoc w tym zakresie uzyskaliśmy od Rektora Politechniki Warszawskiej, prof. W. Findeisena, i różnych agend Politechniki, za co składamy serdeczne podziękowanie.

Posiedzenia naukowe Wydziału VI

Dnia 12 kwietnia 1983 r. — prof. Henryk Stematello: *Problemy naukowe i techniczne budowy warszawskiego metra* (streszczenia brak).

prof. dr Jan Podoski: *Problemy trakcyjne warszawskiego metra* (streszczenia brak);

dnia 13 grudnia 1983 r. — prof. dr Tadeusz Lazzarini: *Prace geodezyjne związane z realizacją niektórych powojennych inwestycji warszawskich* (streszczenia brak);

prof. Janusz Tymowski: *Informacje o projekcie ustawy o Państwowym Komitecie Postępu Naukowo-Technicznego* (streszczenia brak);

dnia 26 stycznia 1984 r. — prof. dr Adam Morecki: *Robotyka* (streszczenia brak);

dnia 23 marca 1984 r. — prof. dr hab. Zbigniew Ciok: *Kierunki rozwoju elektrotechniki* (streszczenia brak);

prof. Czesław Mejro: *Problemy rozwoju energetyki krajowej* (streszczenia brak);

dnia 18 maja 1984 r. — prof. Bohdan Paszkowski: *Kierunki rozwoju elektroniki* (streszczenia brak);

prof. dr hab. Krzysztof Badźmirowski: *Problemy rozwoju elektroniki krajowej* (streszczenia brak);

dnia 25 października 1984 r. — prof. dr hab. Mieczysław Łubiński: *Współczesne budownictwo w Polsce* (streszczenia brak);

prof. dr hab. Tadeusz J. Nejman: *Koreferat*;

dnia 29 marca 1985 r. — prof. dr hab. Jacek Kudrewicz: *Drgania chaotyczne* (streszczenia brak);

dnia 26 kwietnia 1985 r. — Czesław Mejro, Witold Nowicki, Jan Podoski: *Dalsza przyszłość Polski w świetle jej ograniczonych zasobów energetycznych*;

STRESZCZENIA

Czesław Mejro, Witold Nowicki, Jan Podoski

DALSZA PRZYSZŁOŚĆ POLSKI W ŚWIETLE JEJ OGRANICZONYCH ZASOBÓW ENERGETYCZNYCH

1. Eksport zasobów energetycznych, przede wszystkim węgla, stanowi obecnie w Polsce główną podstawę jej ekonomicznej egzystencji.

2. Zasoby energetyczne są ograniczone; np. zasoby węgla ocenia się na 40—50 lat w założeniu dotychczasowego tempa jego wydobycia, a zasoby innych źródeł energii (gazu ziemnego, ropy naftowej) ocenia się na jeszcze krótsze okresy.

3. Procesy wydobywania węgla i innych zasobów energetycznych stają się już teraz z roku na rok coraz trudniejsze, a tym samym i kosztowniejsze. Stąd wynika, że ograniczoność zasobów energetycznych zaczyna być odczuwalna już obecnie.

4. Okoliczność, o której mowa (w punkcie 3), zaczyna mieć i będzie miała coraz bardziej niekorzystny wpływ na dalszy rozwój tych wszystkich rodzajów przemysłu krajowego, które z natury rzeczy są energochłonne.

5. Wobec powyższych okoliczności (tezy 1, 2, 3 i 4) zajdzie nieunikniona potrzeba oparcia ekonomicznej egzystencji Polski na innej podstawie, którą powinien cechować rozwój przemysłów energooszczędnych z jednoczesną rezygnacją z eksportu surowca energetycznego w jego pierwotnej nieprzerobionej postaci. Oznacza to gruntowną przebudowę struktury gospodarczej kraju.

6. Postulat gruntownej przebudowy struktury gospodarczej kraju jest zawsze słuszny, niezależnie od tempa wyczerpywania się surowców energetycznych. Eksportowanie wszelkich surowców (węgla, miedzi, siarki...) w stanie nie przerobionym jest bowiem zawsze marnotrawstwem bogactwa narodowego. Należy eksportować nie surowce, lecz wyroby przemysłowe z nich wytwarzane — przy tym przedmioty o możliwie wysokim stopniu przetworzenia i zróżnicowania oraz o możliwie dużym wkładzie pracy umysłowej, a zatem — przedmioty o możliwie dużej wartości tzw. współczynnika szlachetności.

Eksport surowców zamiast wyrobów uszlachetnionych stanowi bowiem bezpowrotne zmniejszanie majątku narodowego i jest dobrowolną rezygnacją z możliwości wzrostu dobrobytu ludności.

7. Istnieją kraje, które prosperują bardzo dobrze i prowadzą ożywioną handlową wymianę międzynarodową mimo iż nie rozporządzają większymi zasobami energetycznymi. Przykładem mogą tu być: Węgry, Włochy, Tajwan, Japonia, Szwajcaria. Przykłady te dowodzą, że braki surowców energetycznych mogą być kompensowane lepszym wykorzystaniem innych zasobów oraz rozwijaniem produkcji o większym udziale pracy umysłowej i robocizny wysoko kwalifikowanej przy jednoczesnej likwidacji marnotrawstwa energii i surowców.

Wobec powyższego nie byłoby słuszne uważać sytuacji Polski za beznadziejną mimo wyczerpywania się źródeł energii; należy tylko oprzeć dalszą egzystencję ekonomiczną kraju na innej podstawie, spełniającej jednak warunek ekologicznej nieszkodliwości.

8. Przede wszystkim należy zaprzestać dalszej rozbudowy przemysłów energo- i materiałochłonnych, ograniczając rozmiary tych prze-

mysłów do niezbędnych potrzeb rynku wewnętrznego. Jednocześnie należy tworzyć warunki sprzyjające likwidacji marnotrawstwa energii i materiałów w zakładach już pracujących. Jednym z takich warunków jest zmuszenie przedsiębiorstw do płacenia za energię tyle, ile wynosi rzeczywisty koszt dostarczania jej odbiorcom.

9. Jednocześnie należy dążyć do zmiany struktury przemysłu przez tworzenie i rozwijanie wielu wyspecjalizowanych zakładów średniej i małej wielkości, wytwarzających wyroby uszlachetnione wysokiej jakości, przeważnie w niewielkich lub małych seriach. Zakłady te powinny zasilać swymi wyrobami duże przedsiębiorstwa o produkcji wielkoseryjnej, a ponadto powinny one dostarczać swe wyroby na rynek wewnętrzny, jak również je eksportować.

10. Jednocześnie należy dążyć do zmiany profilu eksportu. Eksport powinien stać się stymulatorem zmian gospodarki. Naszym celem powinno być zastąpienie eksportu surowców czy półsurowców przez wyroby gotowe o możliwie dużej wartości wskaźnika szlachetności. Ze względu na charakter naszego zadłużenia zwiększenie polskiego eksportu powinno być uzyskiwane głównie za pomocą takich wyrobów, które mają największe szanse znalezienia odbiorców przede wszystkim na rynkach krajów prowadzących transakcje w walutach wymiennalnych.

11. Analiza krajowych możliwości produkcyjnych oraz szans zwiększenia eksportu wyrobów możliwie uszlachetnionych wskazuje na konieczność skoncentrowania wysiłków eksportowych przede wszystkim na następujących przemysłach:

- na przemyśle produktów żywnościowych wysokiej jakości,
- na przemyśle chemicznym (tworzyw sztucznych, farmaceutycznym i innych),
- na przemyśle elektronicznym, jak również na przemysłach opartych na tym przemyśle, zwłaszcza na przemysłach informatycznych i telekomunikacyjnym,
- na przemyśle precyzyjnym,
- na przemyśle elektrotechnicznym

Wszystkie te przemysły cechuje, w stopniu większym lub mniejszym, wysoki wkład myśli naukowo-technicznej i robocizny wysoko kwalifikowanej przy małej materiało- i energochłonności. Z tych względów powinny one zająć jedno z czołowych miejsc w przebudowie struktury gospodarczej kraju i wobec tego powinny się cieszyć szczególną opieką władz odpowiedzialnych za przebudowę.

12. Istnieje pewna ilość warunków, od których spełnienia zależy powodzenie przebudowy gospodarki. Ważniejszymi z nich są:

- warunek rozłączności funkcji pracodawczej i funkcji opiekuńczej państwa, który będzie wymagał uznania instytucji ograniczonego bezrobocia, jeżeli mamy zlikwidować wiele ujemnych objawów dzisiejszej polskiej rzeczywistości;

- warunek akceptacji stopniowego przesuwania się punktu ciężkości z pracy fizycznej na pracę umysłową,
- warunek wydajności i rentowności produkcji rolnej,
- warunek istnienia konkurencji,
- różne warunki umożliwiające rozwój mniejszych zakładów.

13. Przebudowa gospodarki kraju będzie procesem trudnym i wymagającym wielu lat konsekwentnego działania. Realizacja przebudowy powinna być rozpoczęta niezwłocznie: 1) studiami zagadnienia przebudowy, do których najbardziej predestynowane są specjalistyczne towarzystwa naukowe i stowarzyszenia zawodowe, których praca powinna jednak być sterowana, 2) szeroką akcją uświadamiającą.

Na podstawie przeprowadzonych studiów oraz korzystając z wyników akcji uświadamiającej władze powinny opracować programy przebudowy oraz wydać odpowiednie zarządzenia realizacyjne. Wszystkie te czynności niezbędne do rozpoczęcia przebudowy powinny być zakończone w z góry ustalonym terminie. Wszystkie zarządzenia powinny być przy tym tak pomyślane, aby przedsiębiorstwa gospodarcze same we własnym interesie szukały rozwiązań, które będą likwidowały marnotrawstwo, a zachęcały do stopniowego podwyższania jakości wyrobów i ich uszlachetniania. Nakazy i zakazy oraz słowa zachęty powinny być zastąpione szeroko rozumianymi bodźcami materialnymi.

14. Jeżeli nie stworzymy nowej podstawy egzystencji ekonomicznej kraju, to grozi nam całkowita globalna pauperyzacja, której dalsze konsekwencje mogą być nieobliczalne. Dlatego jest rzeczą konieczną, aby całe społeczeństwo oraz czynniki decydujące znalazły wspólny język i doszły ze sobą do uzgodnienia środków działania. Państwo bowiem może być silne tylko poparciem całego społeczeństwa.

*

Osoby, które przedłożyły materiały oraz zgłosiły uwagi wykorzystane przy opracowaniu referatu: Tadeusz Nowacki, Eugeniusz Olszewski, Bohdan Paszkowski, Anatol Selecki, Bogumił Staniszewski, Henryk Trebert, Janusz Tymowski.

Redaktor całości: Witold Nowicki

Sekcja Nauk Rolniczych Wydziału VI nauk technicznych

Sprawozdanie z działalności za okres 30 marca 1984 r.— 25 marca 1986 r.

1. Powołanie i skład osobowy Sekcji Nauk Rolniczych

Sekcja Nauk Rolniczych przy Wydziale VI została powołana uchwałą Ogólnego Zebrania Administracyjnego TNW 27 października 1982 r. w wyniku czego Wydział VI zwrócił się do prof. dra Tadeusza Nowackiego o podjęcie prac organizacyjnych nad reaktywowaniem Sekcji. Po przyjęciu w skład Wydziału VI w 1983 r. trzech dalszych członków zwy-